

TRACTATUS XIV.

DE SACRAMENTIS IN GENERE ET PRÆSERTIM DE BAPTISMO
ET CONFIRMATIONE

CAPUT I.

De sacramentis in genere.

1. De attentione et intentione.
2. Quæ intentio requiritur in ministro.
3. De administratione sub conditione
4. An denegandum sit Sacramentum peccatori.
5. Quando Communio.
6. Si sponsi sunt in peccato.

1. De Sacramentis in genere sermo erit fusius in *appendice 3. de examinandorum*. Hic tantum adnotabimus nonnulla principaliora, quæ ibi breviter tacta sunt in quantum ad Ordinandi notitiam sufficiunt, sed respectu confessarii animadversione majore indigent. Notandum 1. quod Croix in ministro, præter intentionem, in conficiendo Sacramento etiam requirit attentionem, ut valide conficiat. Sed hæc opinio est singularis et valida ratione minime fulcitur, quia si hoc esset, sequeretur quod a ministro voluntarie distracto, licet adesset intentio virtualis, Sacramentum non conficeretur; sed in confesso est apud omnes ad Sacramenti validitatem nihil aliud requiri, nisi materiam, formam, et intentionem ministri: ideoque docent Suar. Lugo, etc. cum ipso Croix, quod, licet minister distraheretur, quoties adest intentio ipsius, certe conficitur Sacramentum (1). An autem graviter peccet minister se voluntarie distrahens in Sacramentorum confectione, communis est sententia in ceteris Sacramentis venialiter peccare, modo errandi periculum absit: sed in Eucharistiæ consecratione dicunt Conc. et Tambur. (adversus Croix et Mazz.) graviter peccare (2).

2. Notandum 2. certum esse non sufficere intentionem habitualemente mi-

(1) l. 6. n. 44. et l. 4. n. 177. v. 3. ratio 2 et Croix l. 6 p. 4 n. 85. — (2) N. 44 y. utrum.

nistri, et tanto minus interpretativam, sed requiri actualemente, aut saltem virtuali. (Quænam autem sit actualis, et quænam virtualis, aut habitualis, aut interpretativa, vide *app. 3. n. 9. de exam. Ordin.*) Sufficit tamen intentio coacta, nempe timore extorta, qui timor non tollit voluntarium. Non obstat autem ministri error circa personam, v. g. putans absolvere unum, et absolvit alium (3). Hæc certa sunt: quod dubitatur est, an sit validum Sacramentum collatum cum materia et forma, sed sine intentione faciendi quod facit Ecclesia? Lutherus univarse affirmabat, etsi actio ex joco fiebat, sed hoc a Trid. Sess. 7. Can. 11. proscriptum fuit. Alii vero, ut Gonet. Juvenin. Contens. Serry Milante, etc. affirmant, cum actio serio ponitur. Sed vera sententia docet necesse esse intentionem ritum sacramentalem exercendi, quam Ecclesia a Christo Domino edocta facere intendit; ita Bellarm. Suar. Vasq. Tourn. Petroc. Conc. Antoine Salmant Lugo Bon. et alii innumeri cum Bened. XIV. (4). Cardinalis Bellarminus dicit contrariam opinionem nihil ab innovatorum distare; Card de Lugo pariter dicit illam ab omnibus rejici, et non multum differre a Lutheri errore; et p. Vasq. vocat jam damnatam. Contra nostra sententia primo probatur ex Trid. Sess. 14. cap. 6. de poenit. ubi dicitur nullam esse absolutionem sacramentalem, si *sacerdoti animus serio agendi, et vere (nota) absolventi desit*. Igitur præter actionem, etiam serio positam necesse est intentio absolventi. Præterea probatur ex propositione 28. ex damnatis ab Alexand. VIII. quæ dicebat: *Valet Baptismus collatus a ministro qui omnem ritum externum formamque baptizandi ob-*

(3) l. 6 n. 49 v. sufficit. — (4) De Synod l. 7 c. 4 n. 9.

servat, intus vero in corde suo apud se resolvit, non intendo facere quod facit Ecclesia. Nec valet dicere propositionem loqui de ritu externo jocosum, quia talis propositio non erat hæreticorum quæ jam damnata fuerat a Tridentino, sed erat catholicorum, inter quos nemo unquam dixit sufficere ritum jocosum. Ratio autem principalis nostræ sententiæ est illa, quam adducit s. Thomas (1), nempe quod actio cujuslibet Sacramenti ad plura referri potest, v. g. ab initio in Baptismo potest referri ad extergendas aut corporis maculas, aut illas animæ, ideoque necessaria est ministri intentio, quæ actionis illius finem determinet, faciendi quod facit Ecclesia; alioquin, si quis puerum lavaret solo fine ne sordidum illum videret, et diceret: *Ego te baptizo, sive lavo in nomine Patris, etc.* jam hic verus esset Baptismus in adversariorum sententia; quod non video quomodo dici possit. Hinc Angelicus alibi (2): *Si minister Sacramenti non intendit Sacramentum conficere, non perficitur Sacramentum*; saltem sapienter dicit Benedic. XIV. loco cit.: *Sacramentum juxta contrariam opinionem collatum, illicite esset collatum, et saltem certe sub conditione repetendum* (3).

3. Notandum 3. licere in casu necessitatis sub conditione Sacramenta conferre; et non solum Baptismus, ut expressum est in *cap. 2. de Bapt.*, sed cætera alia, ut dicunt communiter Castr. Suar. Goninch. Habert. Ronc. Salm., etc., contra Juven.; et non tantum in casu necessitatis, sed quoties adest gravis utilitas, aut justa causa, ut etiam communiter aa. citati fatentur contra Antoine. Contra sine justa causa esset culpa gravis; licet Tourn. et Salm. non damnent de mortali confessarium absolventem sub conditione, si poenitentis est dispositus pro majori cau-

(1) 3. p. q. 64. a. 8. — (2) Opusc. 5. De Eccl. Sacram. circa init. — (3) l. 6. n. 20. ad 22.

tionem sua, licet dispositum illum judicaret (4). Necesse non est autem ut conditio exprimat, sufficit si mente ponatur, ut communiter Castr. Tourn., et Salm. (5).

4. Notandum 4. non esse denegandum Sacramentum occulto peccatori publice illud petenti, ut docet s. Thomas (6), et ut exprimitur in *cap. Si Sacerdos de off. jud. ord.* Excipitur Ordo, quem etiam pro occultis potest Episcopus denegare, ut *append. 3. de exam. Ordinand. num. 15.*: contra debet denegari peccatori publico, etiam publice petenti (7). In dubio autem peccati et poenitentia: si peccatum est certum et poenitentia dubia, etiam denegandum est; secus autem si delictum est dubium (8). Si peccatum non est simpliciter publicum, sed est notum majori parti presentium, et tantum unus vel alter probus nescit, probabiliter etiam potest denegari Sacramentum, ut dicunt Croix et Diana; sed probabilius non debet denegari, ut tenent Suar. et Bonac. vide dicta *Tractatu 11. n. 11.* (9). Sed si peccator petat Sacramentum in loco ubi delictum est occultum, licet alibi esset publicum, dicimus cum Cabass. Soto Vasq. etc. adversus alios non posse denegari, quia in eo casu eadem evenirent inconvenientia, ac si denegaretur Sacramentum peccatori, cujus delictum nullibi est publicum (10).

5. Notandum 5. quod, ut præscribit Rit. rom. (*de Sacram. Euch.*), debet denegari Communio publicis peccatoribus, quoties non constat etiam publice de eorum poenitentia, et non prius quam scandalo aliis præstito consuluerint. Cui tamen dicunt Possevinus Sancius Busemb. et Croix, sufficere confessionem coram multis factam, ita ut brevi sit manifestanda aliis, modo non adsit occasio proxima auferenda; nam si talis occasio adest, publice jam nota, non debet dari pu-

(4) N. 27 et 28. — (5) N. 29. — (6) 3. p. q. 80. art. 6. — (7) Lib. 6 n. 50. — (8) N. 48. — (9) N. 45. — (10) N. 46.

blico peccatori communio, nisi remota occasione (1). An autem sacerdos possit timore mortis præbere peccatori publico Communionem; admittunt Bonac. Croix, etc; sed nos cum Ledesma Conc. et aliis negamus, quia debet evitari potius Sacramenti injuria, quam proprium damnum. Nec obstat dicere quod, cum jam possit minister (ut supra dictum est) Communionem præbere peccatori occulto, ad vitandam ejus infamiam, tanto magis ad vitandam mortem propriam. Respondetur quod in tantum potest præberi peccatori occulto Communionem ut vitetur illius infamia, in quantum ejus infamia redundaret in damnum commune aliorum proborum, qui perspicentes peccatorem illum publice propter peccatum occultum esse diffamatum, possent facilius terreri a Communionem, timore ne ab aliquo imprudenti sacerdote expellerentur. Sed hæc ratio evitandi publicum damnum non procedit in casu nostro (2). Vide etiam *Tract. 15. num 15.*

6. Notandum 6. quod parochus non potest licite assistere matrimonio sponsorum qui sunt publici peccatores, ut recte dicit Bened. XIV. (3) contra Laym. Lug. Croix, qui dicunt quod parochus tenetur ex sui officii munere assistere, et quod assistentia talis sit pure materialis. Nos vero dicimus sponso in tali statu non habere jus ad parochi assistentiam exquirendam, ideoque cum ille licite suam assistentiam possit denegare, tenetur denegare, ne illorum sacrilegii particeps fiat. Et eadem ratio currit de testibus; sed amplius parochus obstat quod illi tenetur ex justitia impedire peccata suarum ovium (4). Et hic advertendum quod, juxta Decretum Clementis XI. confirmatum a Benedicto XIV., parochus non debet ad publicationes procedere nisi prius examinet sponso, et sufficienter eos in rebus Fidei instruat.

(1) N. 47. et 48 — (2) N. 49 — (3) De Syn. l. 8. c. 14. n. 5. — (4) l. 6. n. 54.

tos reperiat (5). An vero licite possit sponsa nuptias contrahere et consequenter Sacramentum ministrare (ex vera sententia quod sponsi sint matrimonii ministri, ut probabimus *Tr. 18. n. 28.*) sponso publico peccatori, admittunt Sanchez. Lugo, et Croix dicentes sponso in hoc se habere ut privati contrahentes; in matrimonio enim directe initor contractus, indirecte Sacramentum fit, sed hæc ratio non suadet, cum hujusmodi contractus annexa est tiam Sacramenti administratio. Unde puto tantum dici posse quod præfata administratio (6) ut ministris ad id non consecratis, non esset grave peccatum pro ipsis, ut probabiliter tenent Gonet Suar. Tourn. Haber. Juven. Natal. Alex. Conc. Salm., etc. licet opinio opposita, quod sit grave, Pontii Lug. Navar. Vasquez Contin. Tourn. Croix, etc. mihi videtur probabilior (6) ut dicetur *append. 3. n. 12.* Notandum est autem matrimonia cum hæreticis esse ab ecclesia vetita (7). Cætera ad Sacramentorum in genere notitiam spectantia notabuntur in præfata *append. 3. c. 1. n. 1. ad 10.*

CAPUT II.

De sacramento baptismi.

PUNCTUM I.

DE MATERIA, FORMA ET MINISTRO BAPTISMI.

7. Quotuplex est Baptismus.

8. De materia remota.

9. De proxima et an possit abscindere mater.

10. 11 et 12. An possit baptizari proles in utero, etc. et in quo membro, etc.

13. An requiratur trina ablutio.

14. De forma.

15. De ministro.

16. De ordine ministrorum.

17. De exteris qui baptizantur.

18. De Baptismi dilutione: et de Baptismo domi, etc.

7. Baptismus communiter dividitur in *fluminis, fluminis et sanguinis.*

(5) De Syn. l. 8. c. 14. n. 5. — (6) Lib. 6. n. 32. — (7) N. 56. et 1044.

Dicitur *fluminis*, nempe aquæ, et de hoc est hic sermo, et hic proprie est Sacramentum; *fluminis*, nempe Spiritus Sancti, qui vocatur *flumen*, cum alludatur ad adventum Spiritus Sancti super apostolos die Pentecostes in fluminis seu venti specie: et proprie intelligitur animæ conversio ad Deum, a divino Spiritu afflata desiderio expresso aut tacito veri Baptismi; et hoc desiderium etiam ad salutem satis est, cum non possit Baptismus in re haberi: *sanguinis* denique, intelligitur mors pro Fide tolerata; aut etiam pro alia virtute christiana, aut docet s. Thomas (1), et revera Ecclesia in Martyrolog. die 28. febr. ut martyres veneratur aliquos sanctos in servitio peste infectorum defunctos. Et hoc martyrium æquiparatur Baptismo, quia etiam remittit culpam et peccata; quoties tamen cum peccatorum contritione sociatur, aut amore puro erga Deum prædominante; nam ad martyrium non sufficeret sola attritio, sine amore prædominante, ut terendum est cum s. Thoma s. Bonav. Scoto Laym. Petrocor., etc. contra Wigandt Viva et alios (2). Notandum hic obiter non licere se offerre martyrio sine speciali Spiritus Sancti instinctu, excepto si aliter in aliquo casu se non offerre gravi esset scandalo, ut dicunt communiter dd. Unde dicit Laym. peccare qui inter hæreticos versans vellet in quadragesima abstinere a carnibus cum periculo se prodendi esse catholicum et occidi (3).

8. Sed descendamus nunc ad loquendum 1. de materia Baptismi. Materia *remota* licita est aqua consecrata; secus graviter peccaret si aliam aquam extra necessitatem adhibere vellet, ut dicunt communiter dd. ex Clem. un. de Bapt. Cæterum in Baptismo privato probabile est licere uti aqua non consecrata: Croix Gobat. Pasqual. et Quintan. (4). Materia remota valida est quælibet aqua

(1) 2. 2. q. 124. a. 5. — (2) l. 6. n. 95. ad 100. — (3) N. 101. — (4) N. 102.

naturalis, licet sit mineralis aut marina, aut ex glacie soluta, aut cum alia materia, sed minoris quantitatis, permixta, quæ retineat tamen usum communem aquæ. Contra non est materia valida vinum, lac, succus ex fructibus, aut herbis extractus, nec aqua dum est congelata (5). Est autem materia dubia jus, lixivium, aut cerevisia (6); item aqua distillata, intellige arte alchymica ex floribus aut herbis, etc. educta, quia aqua naturalis simpliciter distillata, rosas aut aliis floribus in aqua infusus, est vera aqua (7); item saliva, aqua congelata et humor ex arboribus manans (8). Est etiam materia dubia una, vel altera gutta aquæ (9). Materia dubia non licet uti, nisi in casu necessitatis, et apposita conditione; sed advertendum quod in necessitate tenetur minister uti materia dubia, licet opinio pro Sacramenti valore esset minus, imo tenuiter probabilis, ut communiter docent Suar. Caj. Antoine Holzm. Viva et alii (10). Vide *Tract. XVI. n. 36. ad 38.* quid dicetur de absolute impertienda peccatoribus moribundis sensibus destitutis.

9. Materia *proxima* Baptismi est eadem ablutio, quæ trifariam fieri potest, per immersionem, aspersionem, et infusionem, qui modus hodie est in praxi. Si puer in flumen projiciatur cum prolutione formæ, probabiliter est validus Baptismus: sed hoc nunquam licet, quia non licet aliquem occidere, ut illum baptizet, et licet deinde ille sine Baptismo moriturus esset: et sic nec licet, ut docet s. Thomas (11), ut baptizetur proles, occidere matrem; aut eam incidere cum proximo, aut probabili periculo mortis illius, licet esset moribunda, et consentiret. Dumtaxat licitum est incidere matrem postquam

(5) N. 102 et 103. — (6) N. 403. v. 3. materia. — (7) l. 6. n. 104. — (8) Ibid. dub. 2. 3. 4. — (9) N. 107. v. quær. 6. — (10) N. 103. ad 3. in fin. — (11) 3. p. q. 63. a 44. ad 3.